עץ החרובים של מחר

דף עבודה בעקבות עץ החרובים של מחר

שם: _____ כיתה: _____

המעשה — הסיפור המלא

הסיפור מנוקד במלואו כנדרש.

פְּתִיחָה: הַשְּׁאֵלָה שֶׁל חוֹנִי יְלָדִים, אֲנַחְנוּ כְּבָר מַכִּירִים אֶת חוֹנִי הַמְעַגֵּל. אוֹתוֹ צַדִּיק קָדוֹשׁ שֶׁכַּאֲשֶׁר הָיָה מְבַקֵּשׁ מַשֶּׁהוּ מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – זֶה הָיָה קוֹרֶה מִיָּד! הוּא צִיֵּר מַעְגָּל, זָעַק לַשָּׁמַיִם, וּמִיָּד יָרַד גֶּשֶׁם מְבֹרָךְ. אֲבָל יוֹם אֶחָד, הָלַךְ חוֹנִי בַּדֶּרֶךְ, וְרָאָה מַשֶּׁהוּ שֶׁהוּא פָּשׁוּט לֹא הִצְלִיחַ לְהָבִין.

הוּא רָאָה זָקֵן אֶחָד, אָדָם שֶׁשָּׁעָרוֹ לָבָן וְגַבּוֹ כָּפוּף. הַזָּקֵן עָמַד בַּשֶּׁמֶשׁ הַחַמָּה, הֵזִיעַ, חָפַר בָּאֲדָמָה הַקָּשָׁה, וְנָטַע בְּתוֹכָהּ שְׁתִיל קָטָן וָרַךְ – שְׁתִיל שֶׁל עֵץ חָרוּב. הִתְקָרֵב אֵלָיו חוֹנִי וְשָׁאַל: "שָׁלוֹם עָלֶיךָ סָבָא. תַּגִּיד לִי, הַשְּׁתִיל הַקָּטָן הַזֶּה שֶׁל הֶחָרוּב... מָתַי הוּא יִגְדַּל וְיִתֵּן פֵּרוֹת?" עָנָה הַזָּקֵן בְּחִיּוּךְ וְנִגֵּב אֶת הַזֵּעָה: "עֵץ חָרוּב מַתְחִיל לָתֵת פֵּרוֹת... רַק בְּעוֹד שִׁבְעִים שָׁנָה!"

חוֹנִי פָּתַח זוּג עֵינַיִם גְּדוֹלוֹת. שִׁבְעִים שָׁנָה?! "סָבָא," אָמַר חוֹנִי, "אַתָּה אָדָם מְבֻגָּר. הַאִם אַתָּה בָּטוּחַ שֶׁתִּחְיֶה עוֹד שִׁבְעִים שָׁנָה כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לֶאֱכֹל מֵהֶחָרוּבִים הַמְּתוּקִים הָאֵלֶּה? לָמָּה אַתָּה עוֹבֵד כָּל כָּךְ קָשֶׁה עַל מַשֶּׁהוּ שֶׁבִּכְלָל לֹא תֵּהָנֶה מִמֶּנּוּ?"

הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הַזָּקֵן נִשְׁעָן עַל הַמַּעְדֵּר שֶׁלּוֹ, הִבִּיט עַל הַשָּׁדוֹת הַיְרֻקִּים שֶׁמִּסָּבִיב, וְעָנָה לְחוֹנִי תְּשׁוּבָה שֶׁחוֹנִי לֹא יִשְׁכַּח לְעוֹלָם: "חוֹנִי... כְּשֶׁאֲנִי נוֹלַדְתִּי, בָּאתִי לְעוֹלָם וּמָצָאתִי עֵצִים עֲנָקִיִּים מְלֵאִים בְּפֵרוֹת וּבְחָרוּבִים. הַאִם אֲנִי נָטַעְתִּי אוֹתָם? לֹא. סָבָא שֶׁלִּי נָטַע אוֹתָם עֲבוּרִי, כְּדֵי שֶׁלִּי יִהְיֶה מַה לֶּאֱכֹל. וְלָכֵן – כְּשֶׁם שֶׁנָּטְעוּ אֲבוֹתַי לִי, כָּךְ אֲנִי נוֹטֵעַ לְבָנַי וְלִנְכָדַי! אֲנִי לֹא חוֹשֵׁב רַק עַל עַצְמִי הַיּוֹם, אֲנִי דּוֹאֵג לַדּוֹרוֹת הַבָּאִים!"

הַתַּרְדֵּמָה הַפִּלְאִית חוֹנִי שָׁמַע אֶת הַדְּבָרִים, אֲבָל עֲדַיִן תָּמַהּ בְּלִבּוֹ אֵיךְ נִרְאֶה תְּהֵלִיךְ אָרֹךְ כָּל כָּךְ. הוּא הִמְשִׁיךְ לָלֶכֶת, וְהִרְגִּישׁ פִּתְאוֹם עֲיֵפוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד. הוּא הִתְיַשֵּׁב עַל הָאֲדָמָה כְּדֵי לָנוּחַ מְעַט וּלְנַמְנֵם. אֲבָל אָז קָרָה נֵס פֶּלֶא – קָפְצוּ סְלָעִים מִכָּל הַצְּדָדִים וְהִסְתִּירוּ אֶת חוֹנִי מֵעֵין כֹּל, כְּמוֹ מְעָרָה קְטַנָּה! אַף אֶחָד לֹא רָאָה אוֹתוֹ. חוֹנִי עָצַם אֶת עֵינָיו... וְיָשַׁן. הוּא לֹא יָשַׁן שָׁעָה, וְלֹא יוֹמַיִם. יְלָדִים, שִׁמְעוּ טוֹב: הוּא יָשַׁן מֶשֶׁךְ שִׁבְעִים שָׁנָה רְצוּפוֹת! הָעוֹלָם הִמְשִׁיךְ לְהִסְתּוֹבֵב, גְּשָׁמִים יָרְדוּ, שֶׁמֶשׁ חִמְּמָה אֶת הָאֲדָמָה, וְחוֹנִי עֲדַיִן יָשֵׁן!

הַהֲקִיצָה הַמַּדְהִימָה יוֹם אֶחָד, הַסְּלָעִים זָזוּ. חוֹנִי פָּקַח אֶת עֵינָיו, פִּהֵק פִּהוּק גָּדוֹל (אָהההה...), וְקָם עַל רַגְלָיו. הַזָּקֵן שֶׁלּוֹ הָיָה לָבָן וְאָרֹךְ מְאֹד. הוּא הִבִּיט מִסָּבִיב – אוֹתוֹ שָׂדֶה. אֲבָל... רֶגַע אֶחָד! בַּמָּקוֹם שֶׁבּוֹ הָיָה הַשְּׁתִיל הַקָּטָן וְהַחָלָשׁ – עָמַד עַכְשָׁו עֵץ עָנָק! עֵץ עָבֶה, עִם עֲנָפִים אַדִּירִים שֶׁמְּלֵאִים בְּתַרְמִילֵי חָרוּבִים חוּמִים וּמְתוּקִים! וְעַל אוֹתוֹ עֵץ, הוּא רוֹאֶה אָדָם בָּגוּר מְלֻקָּט וְקוֹטֵף מֵהֶחָרוּבִים.

חוֹנִי רָץ לְעֶבְרוֹ וְשָׁאַל אוֹתוֹ בִּפְלִיאָה: "תַּגִּיד לִי... הַאִם אַתָּה זֶה שֶׁנָּטַעְתָּ אֶת הָעֵץ הַזֶּה?" הָאִישׁ חִיֵּךְ וְעָנָה לְחוֹנִי: "אֲנִי? מָה פִּתְאוֹם! סָבָא שֶׁלִּי, שֶׁלֹּא רָאִיתִי אוֹתוֹ הַרְבֵּה שָׁנִים, נָטַע אֶת הָעֵץ הַזֶּה עֲבוּרִי – לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה!"

סְגִירַת מַעְגָּל: נָכְדּוֹ שֶׁל חוֹנִי בְּאוֹתוֹ רֶגַע, חוֹנִי תָּפַס אֶת רֹאשׁוֹ וְהֵבִין אֶת תְּשׁוּבַת הַזָּקֵן. אָנוּ לֹא חַיִּים רַק עֲבוּר עַצְמֵנוּ הַיּוֹם. אֲנַחְנוּ לוֹמְדִים תּוֹרָה, מִתְפַּלְלִים, בּוֹנִים דְּבָרִים טוֹבִים, כְּדֵי שֶׁלַּיְלָדִים וְלַנְּכָדִים שֶׁלָּנוּ יִהְיֶה עוֹלָם טוֹב יוֹתֵר! וְאַתֶּם תִּרְאוּ יְלָדִים, שֶׁהַדָּבָר הַזֶּה עָבַר גַּם בַּמִּשְׁפָּחָה שֶׁל חוֹנִי עַצְמוֹ! כִּי שָׁנִים אַחַר כָּךְ, כְּשֶׁהָיְתָה שׁוּב שָׁנַת בַּצֹּרֶת (בְּלִי גֶּשֶׁם), הָלְכוּ הַחָכָמִים לְבַקֵּשׁ שֶׁמִּישֶׁהוּ יִתְפַּלֵּל. וּלְמִי הֵם הָלְכוּ? לְצַדִּיק נִפְלָא שֶׁקּוֹרְאִים לוֹ אַבָּא חִלְקִיָּה – שֶׁהוּא הָיָה הַנֶּכֶד שֶׁל חוֹנִי! הַ"טְּעָנָה" הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל חוֹנִי – הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ הִמְשִׁיכָה וְהִגִּיעָה לַדּוֹרוֹת הַבָּאִים, עַד לַנֶּכֶד שֶׁלּוֹ. כִּי הַתּוֹרָה – הִיא עֵץ הַחַיִּים שֶׁשּׁוֹמֵר עָלֵינוּ תָּמִיד!

א. שאלת פתיחה: "מי כאן אכל פעם תפוח או תפוז? (כולם מרימים ידיים). האם אתם בעצמכם חפרתם בור, שתלתם את הגרעין, השקיתם 5 שנים ואז קטפתם את התפוח? לא! אך מאיפה הוא הגיע? ממישהו ששתל אותו לפני שנולדנו! היום נלמד על עץ שלקח לו 70 שנה לגדול, ועל הצדיק שנרדם עד שהעץ גדל..."

שיפוד 153 – עץ החורבים של מחר – עץ החרבים שלימחר

ב. הערות ביצוע (למספר):

ג. שאלת סיום: "אם חוני לא היה ישן 70 שנה, אלא רק רואה את הזקן ממשיך לעבוד, מה הייתם אומרים לאותו זקן לו הייתם שם במקום חוני?"

ד. פעילות מסכמת:

מקורות: המקורות מופיעים בקובץ המקורי.

1. שאלות ידע מתוך הסיפור

א. בתחילת הסיפור נאמר: "פְּתִיחָה: הַשְּׁאֵלָה שֶׁל חוֹנִי יְלָדִים, אֲנַחְנוּ כְּבָר מַכִּירִים אֶת חוֹנִי הַמְּעַגֵּל." — מה קרה מיד לאחר מכן?

ב. מדוע התרחש הדבר המתואר במשפט: "הַזָּקֵן עָמַד בַּשֶּׁמֶשׁ הַחַמָּה, הֵזִיעַ, חָפַר בָּאֲדָמָה הַקָּשָׁה, וְנָטַע בְּתוֹכָהּ שְׁתִיל קָטָן וָרַךְ – שְׁתִיל שֶׁל עֵץ חָרוּב."?

ג. כיצד הגיב עץ החרובים של מחר למצב המתואר: "הַתַּרְדֵּמָה הַפִּלְאִית חוֹנִי שָׁמַע אֶת הַדְּבָרִים, אֲבָל עֲדַיִן תָּמַהּ בְּלִבּוֹ אֵיךְ נִרְאֶה תְּהִלִּיךְ אָרֹךְ כָּל כָּךְ."?

ד. מה השתנה בין "הָעוֹלָם הִמְשִׁיךְ לְהִסְתּוֹבֵב, גְּשָׁמִים יָרְדוּ, שֶׁמֶשׁ חִמְּמָה אֶת הָאֲדָמָה, וְחוֹנִי עֲדַיִן יָשַׁן!" לבין "סָבָא שֶׁלִּי, שֶׁלֹּא רָאִיתִי אוֹתוֹ הַרְבֵּה שָׁנִים, נָטַע אֶת הָעֵץ הַזֶּה עֲבוּרִי – לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה!"?

ה. כיצד הגיע הסיפור אל האירוע: "לְצַדִּיק נִפְלָא שֶׁקּוֹרְאִים לוֹ אַבָּא חִלְקִיָּה – שֶׁהוּא הָיָה הַנֶּכֶד שֶׁל חוֹנִי!"?

2. השלימו פרטים מדויקים מן הסיפור

א. פִּתְאֹם: הַשְּׁאֵלָה שֶׁל חוֹנִי יְלָדִים, אֲנַחְנוּ כְּבָר מַכִּירִים אֶת חוֹנִי _____.

ב. אֲבָל יוֹם אֶחָד, הָלַךְ חוֹנִי בַּדֶּרֶךְ, וְרָאָה מַשֶּׁהוּ שֶׁהוּא פָּשׁוּט לֹא הִצְלִיחַ _____.

ג. הַזָּקֵן עָמַד בַּשֶּׁמֶשׁ הַחַמָּה, הֵזִיעַ, חָפַר בָּאֲדָמָה הַקָּשָׁה, וְנָטַע בְּתוֹכָהּ שְׁתִיל קָטָן וָרַךְ – שְׁתִיל שֶׁל עֵץ _____.

ד. סָבָא שֶׁלִּי נָטַע אוֹתָם עֲבוּרִי, כְּדֵי שֶׁלִּי יִהְיֶה מַה _____.

ה. הַתַּרְדֵּמָה הַפִּלְאִית חוֹנִי שָׁמַע אֶת הַדְּבָרִים, אֲבָל עֲדַיִן תָּמַהּ בְּלִבּוֹ אֵיךְ נִרְאֶה תְּהַלִּיךְ אָרֹךְ כָּל _____.

נכון או לא נכון — על פי פרטי הסיפור

משפט מן המעשה או שינוי שלו	נכון	לא נכון	תקנו או הביאו הוכחה
אֲבָל יוֹם אֶחָד, הָלַךְ חוֹנִי בַּדֶּרֶךְ, וְרָאָה מַשֶּׁהוּ שֶׁהוּא פָּשׁוּט לֹא הִצְלִיחַ לְהָבִין.	□	□	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: סָבָא שֶׁלִּי נָטַע אוֹתָם עֲבוּרִי, כְּדֵי שֶׁלִּי יִהְיֶה מַה לֶּאֱכֹל.	□	□	
אֲבָל אָז קָרָה נֵס פֶּלֶא – קְפָצוּ סְלָעִים מִכָּל הַצְּדָדִים וְהִסְתִּירוּ אֶת חוֹנִי מֵעֵין כֹּל, כְּמוֹ מְעָרָה קְטַנָּה!	□	□	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: עֵץ עָבֶה, עִם עֲנָפִים אַדִּירִים שֶׁמְּלֵאִים בְּתַרְמִילֵי חָרוּבִים חומִים וּמְתוּקִים!	□	□	
וְאַתֶּם תִּרְאוּ יְלָדִים, שֶׁהַדָּבָר הַזֶּה עָבַר גַּם בַּמִּשְׁפָּחָה שֶׁל חוֹנִי עַצְמוֹ!	□	□	

3. מה היה ראשון?

כתבו ליד כל אירוע מספר מ־1 עד 5 לפי סדר התרחשותו בסיפור.

□ יְלָדִים, שִׁמְעוּ טוֹב: הוּא יָשַׁן מֶשֶׁךְ שִׁבְעִים שָׁנָה רְצוּפוֹת!

□ פִּתְיחָה: הַשְׁאֵלָה שֶׁל חוֹנִי יְלָדִים, אֲנַחְנוּ כְּבָר מַכִּירִים אֶת חוֹנִי הַמְעַגֵּל.

□ היום נלמד על עץ שלקח לו 70 שנה לגדול, ועל הצדיק שנרדם עד שהעץ גדל...

□ סָבָא שֶׁלִּי נָטַע אוֹתָם עֲבוּרִי, כְּדֵי שֶׁלִּי יִהְיֶה מַה לֶּאֱכֹל.

□ סָבָא שֶׁלִּי, שֶׁלֹּא רָאִיתִי אוֹתוֹ הַרְבֵּה שָׁנִים, נָטַע אֶת הָעֵץ הַזֶּה עֲבוּרִי – לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה!

לפני ואחרי

מה קרה לפני: "יְלָדִים, שִׁמְעוּ טוֹב: הוּא יָשַׁן מֶשֶׁךְ שִׁבְעִים שָׁנָה רְצוּפוֹת!"?

מה קרה אחרי: "סָבָא שֶׁלִּי, שֶׁלֹּא רָאִיתִי אוֹתוֹ הַרְבֵּה שָׁנִים, נָטַע אֶת הָעֵץ הַזֶּה עֲבוּרִי – לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה!"?

סיבה ותוצאה מתוך המעשה

האירוע הנתון	מה גרם לו?	מה הייתה תוצאתו?
סָבָא שֶׁלִּי נָטַע אוֹתָם עֲבוּרִי, כְּדֵי שֶׁלִּי יִהְיֶה מַה לֶּאֱכֹל.		
עֵץ עָבֶה, עִם עֲנָפִים אַדִּירִים שֶׁמְּלֵאִים בְּתַרְמִילֵי חָרוּבִים חומִים וּמְתוּקִים!		

4. הבנה והעמקה

המסר העולה מן הסיפור: המידה הטובה והדרך לעבודת השם העולות מן המעשה

א. מה מלמד המעשה "עץ החרובים של מחר" על עץ החרובים של מחר? הביאו שתי ראיות מדויקות מן הסיפור.

ב. הסבירו במילים שלכם את המשפט: "אֲבָל אָז קָרָה נֵס פֶּלֶא – קָפְצוּ סְלָעִים מִכָּל הַצְּדָדִים וְהִסְתִּירוּ אֶת חוֹנִי מֵעֵין כֹּל, כְּמוֹ מְעָרָה קְטַנָּה!".

ג. אילו עץ החרובים של מחר לא היה פועל כפי שמתואר ב־"סָבָא שֶׁלִּי, שֶׁלֹּא רָאִיתִי אוֹתוֹ הַרְבֵּה שָׁנִים, נָטַע אֶת הָעֵץ הַזֶּה עֲבוּרִי – לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה!" — כיצד היה הסיפור עשוי להסתיים?

ד. כיצד האירוע "לְצַדִּיק נִפְלָא שֶׁקּוֹרְאִים לוֹ אַבָּא חִלְקִיָּה – שֶׁהוּא הָיָה הַנֶּכֶד שֶׁל חוֹנִי!" מחזק את המסר של הסיפור?

5. קומיקס — אירועים ממשיים מן הסיפור

ציירו כל אירוע והוסיפו מתחתיו משפט מתאים.

1. פְּתִיחָה: הַשְּׁאֵלָה שֶׁל חוֹנִי יְלָדִים, אֲנַחְנוּ כְּבָר…

2. הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הַזָּקֵן הַזָּקֵן נִשְׁעָן עַל הַמַּעְדֵּר שֶׁלּוֹ,…

3. הוּא הִמְשִׁיךְ לָלֶכֶת, וְהִרְגִּישׁ פִּתְאוֹם עֲיֵפוּת גְּדוֹלָה…

4. בַּמָּקוֹם שֶׁבּוֹ הָיָה הַשִּׁתִּיל הַקָּטָן וְהַחַלָּשׁ – עָמַד...

סיפור 133 • עץ החרובים של מחר • עץ החרובים של מחר

5. אֲנַחְנוּ לוֹמְדִים תּוֹרָה, מִתְפַּלְלִים, בּוֹנִים דְּבָרִים טוֹבִים,...

6. היום נלמד על עץ שלקח לו 70 שנה לגדול, ועל הצדיק שנרדם עד שהעץ גדל...

6. כתיבה ויצירה בעקבות הסיפור

☐ **יומן:** כתבו מנקודת מבטו של מי שראה את האירוע "הַתַּרְדֵּמָה הַפִּלְאִית חוֹנִי שָׁמַע אֶת הַדְּבָרִים, אֲבָל עֲדַיִן תָּמַהּ בְּלִבּוֹ אֵיךְ נִרְאֶה תְּהַלִּיךְ אָרֹךְ כָּל…".

☐ **מכתב:** כתבו לעץ החרובים של מחר בעקבות "עֵץ עָבֶה, עִם עֲנָפִים אַדִּירִים שֶׁמְּלֵאִים בְּתַרְמִילֵי חָרוּבִים חוּמִים וּמְתוּקִים!".

☐ **דרשיח:** חברו שיחה שהייתה יכולה להתרחש רגע לפני "וְאַתֶּם תִּרְאוּ יְלָדִים, שֶׁהַדָּבָר הַזֶּה עָבַר גַּם בַּמִּשְׁפָּחָה שֶׁל חוֹנִי עַצְמוֹ!".

☐ **דיווח:** כתבו ידיעה קצרה שכותרתה "עץ החרובים של מחר".

המחזה

רגע מן הסיפור	הדמויות	מה יאמרו או יעשו?
סָבָא שֶׁלִּי נָטַע אוֹתָם עֲבוּרִי, כְּדֵי שֶׁלִּי יִהְיֶה מַה לֶּאֱכֹל.		
סָבָא שֶׁלִּי, שֶׁלֹּא רָאִיתִי אוֹתוֹ הַרְבֵּה שָׁנִים, נָטַע אֶת הָעֵץ הַזֶּה עֲבוּרִי – לְפָנַי…		

7. חיבור לחיים מתוך המעשה

א. מה אפשר ללמוד מן הדרך שבה עץ החרובים של מחר פעל באירוע "הָעוֹלָם הִמְשִׁיךְ לְהִסְתּוֹבֵב, גְּשָׁמִים יָרְדוּ, שֶׁמֶשׁ חִמְּמָה אֶת הָאֲדָמָה, וְחוֹנִי עֲדַיִן יָשֵׁן!"?

ב. תארו מצב מחיי הכיתה שבו אפשר ליישם את המסר של "עץ החרובים של מחר".

ג. איזו פעולה מעשית תעשו השבוע בעקבות הסיפור?

מעץ החרובים של מחר ומן המעשה "עץ החרובים של מחר" למדתי

ש_____.

מחוון למורה — 100 נקודות

ידיעת פרטי הסיפור	סדר וסיבה־תוצאה	ראיות מן הטקסט	הבנת המסר	יצירתיות ויישום
25	20	20	20	15